

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETENDAU

1902-ko Maiatzaren
4.ºEuskalerrian, iru peseta urtean. — Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1902-ko Maiatzaren
4.º

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.
Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tivoli, letra B, 2.º derecha.

KARLOS BUSTINZA OLASO JAUNA

ELIZAKOAK ARTUTA GUERO

1902.º JORRAILLAREN 24.º

Almansa-ko urian

il zaq.

Bere seme-alaba Paulino abade, Franziska, Felix ta Ebaristo-ri gogo osoz lagun eguiten deutse euren atsekabeen IBAIZABAL-ek, irakurla guztiai eskatuaz gomuta daitezala, euren arrenetan Bustinza zanaren arimeaz.

R. I. P.

Amalga bat urte onetan Mañari-ko seme Karlos Bustinza Olaso jauna Albacete-ko Almansan bizi izan da, guizon gordina ta euskaldun oso osoa. Laroguetan urteren astuntasunak, makalaldi andi barik, eroan dau lurpera.

Gure artezkari (direktore) Ebaristo Bustinza Lasuen jaunak lengo bari-kuan izan eban anae abadearen telegrama bat, uste dogunez, aita illaurrehuan bialdua. Bera ara-orduko lurra emon eutsen bere aita zanari; bada bertako albistari (periodiko) baten irakurri dogu bariku-arratsaldean lurperatu ebela, bera barriz domekararte ezta eldu al izan izango.

Berezko gauzea dau eriotzeak bera

dabillen inguruko biotzak illundu ta mingostutea; baiña kristiñautasuna sakon daukan biotzak Jaunari eskiten deutzaz atsekabe illun mingots onek, atseguin argui gozo biurtuko direan uste ta ieharopen osoz.

San Agustin andiak erara diño: *Contristamur nos in nostrorum moribus necessitate amittendi, sed cum spe recipiendi inde tristamur, hinc consolamur.*

Lau nebarreba zurtzai euren illutan batuta, beguiak eta biotza zerura jazoten dabezala, Karlos zana *baketan atsedan* daiteala eskatuko dau IBAIZABAL-ek beronen irakurla ta adiskideakaz batera.

A.

NASTE BORRASTE

Arma ta guzti. — Tapa tapa ta chin chin. — Illerri barri. — Tranbia barri bat. — Oñatiarren asmoz.

Ibarranguelu-tik dirauskue A. Bærtel-ek eta Ganchequi-k emoniko misioe sartuetan garbaldi ederra eguin dabela ango arimak.

Barri au beste nunbait irakurri izango dabe gure *suskritore* askok; baiña orain emongo deutsegun au eztabe beste inun irakurri. — Zer eteda emen darabilena? Zek urten bear etedau matasa onetatik?

«Laidan gora Ibarranguelu-ko misio-egunetan, gan illun baten guizon batzuk, lepoan pusillak dabezala, ikusiak izan zirean. Batzuk diño guizon onek eta Bartzelonaldekoak alkar bat eguinda etedagozan. Zer ikusi bear etedogu? *Lastimarik* asko litzateke aurtan gauza charrik emen gure artean izatea: ain dator *kanpoa* ederto ta bete beterik.»

Gure irakurlak jakin daien esan daigun Laida nun dagoan da zer dan. Mundaka-ondoan, ibaia bitarte, dagoan auzotegui chiki bat, ondartzan edo aretzan erdi-ekutata dagoana da Laida. Esan daigun gueure *Korrespondentalagaz* zer ikusi bear etedogu?

**

Guei au ez urten bai urten dagoala, batuko dira Bilbon Maiatzaren 2.º, sekula ez da aurtan, Donostiako ta Iruñako ta Gazteizko *liberal* batzuk, *bandera* ta guzti; ta emengoakaz illerrira (*kanpo santura*) tapa tapa ta chin chin (oiniez da musika-soinu artean) igongo dabe. Ibarrangueluko gau-guizonen kontra askochu etedirean nago. Esan daigun barriro. Zer ikusi bear etedogu?

**

Bilbotarrak badauke nun-sartu. Orainarte bildurrak illik bizi izan dira nun-sartu eztaukela-ta; ildakoan eurren azurrak alkarri bultzaka ibilli bear dabela-ta; Mallona illerritzat chikia dala-ta. Emendik aurrera Zamudio ta Derio-ren muga mugan lurpetuak izango dira Bilbo-ko guizon ondakinak.

Toki ederra, aizetsua, zabala, bizi-tokitik legua ta lauren berezi edo *aparte*. Aspaldion izen bi dabiz illerri onen jaube izan nairik: Derio ta

Vista-alegre. Batzuk esaten deutse Derio-ko illerria, beste batzuk *Vista-alegreko kanposantua*.

Zein artuko etedau berak? Baiña nai batera nai bestera izentau, toki galanta da beintzat, ilda bizi izateko leku ederra, bizirik bizi izateko ez charragoa. Orainche dauke bilbotarrak ilteko era ederra.

**

Guernika-tik Lekeitiora aspaldichuon dabiz ibilpide barri bat eguitekotan. Aztuta be badaukagu Diputaguei batek noz agundu eutsan Lekeitio-ri burdin-bidea: chario diño (gauzai euren izena emon bear lake), boto-bidea.

Orain asmauta dagoan bide barri au bene benetakoa eida: baiña ez burdinazkoa: tranbia-bidea. Bi edo iru bidar neurriak artuta eidagoz; eta, diraustenez, Arteagako indiano bat edo beste bitartean sartu direalako, atzeratu eida lanen asierea.

**

Oñatiarrak bero bero eidagoz udazkenean euren erri eder atan izango direan euskal-jaiak puntarengoak izan daitezana. IBAIZABAL-ek norbait bialduko dau euren artera ta ze barri dan jakingo dabe gure irakurlak; baiña aurretiaz zerbait esan gura guenduke; bada emendik ordu-ra gazte gareanok zaartuteko astia izango dogu.

MAISUA TA AITA

I

Maisuak esan zion
ikaslarri Blas-i
gramatika ikasten
bear zuela asi.

Aitari eskatzeko
bear zan dirua
ta nonbait erosteko
laister liburua.

II

Mutilla echera zan
zintzo mandatari
maisuaaren esana
ematera aitari

III

Esaiok maisuari
nere aldetikan

eztekala ik bear
olako lanikan.

Gramatika eta chora-
keriak uzteko
ta eskola garbia
ondo erakusteko

L. OYA.

IRU LAPURRAK

Baserritar bat zijoan egun batean
periara asto bat eta aunts bat saldu-
tzeko asmoakin.

Auntzak zeraman zintzilik bere
lepotik chincherrri bat.

Iru lapurrek ikusi zuten, eta bere-
tako batek esan zuen:—Gizon orri,
berak uste eztuela, auntsa ebatsi
bear diat.

Besteak dio orduan: Bada gero nik
lapurtuko diot astoa.

Bi gauza oiek eguiten eztira gai-
tzak, esaten du irugarrenak, nik so-
ñean daramazkien arropak kenduko
dikatz.

Alderatu zan lenengo lapurra
auntzagana, eta kendurik lepoan zeu-
kan chincherrria, lotu zuen astoaren
isatsean, eta eramane zuen auntsa.

Nola aditzen baitzuen chincherrri
soñua, guizona etzan konturatu, alik-
eta bidearen ukalondo batera eldu
zan-artean, auntsik eztuela, eta or-
duan abiatu zan bere billa.

Aguertu zitzaion bigarren lapurra,
eta galdetu zion zeren billa zebillen.

Gure guizon onak erantzun zion
aunts bat arrapatu ziotela.

Oraindik orain ikusi det, dio la-
purrak, baso ortan guizon bat aunts
batekin dijoala: oraindik arrapatu
zenezake baldin pizkor joaten bazera
atzetik: astoari kontu eguingo diot
nik zu esti-bitartean, nai badezu.

Sinizturik gure guizonak lapurra-
ren esana, laja zion astoa, eta sartu
zan leiaz eta lasterka, basoan bere
auntsa arkituko zuen pozean.

Basora sartu zanean, lapurra bide-
tik berezi ta ezkutatu zan astoarekin.

Etsi zuenean guizonak auntsaren
aztarrenik aterako eztuela, estitu
(buelatu) zan bidera, eta etzuen iku-
si, ez guizonik eta ez astorik.

Negar-aldi bat eguin ta abiatu zan
gure guizon doakabea bere bidean,
eta bat-batetan arkitu zuen beste gui-
zon bat, aintzira baten ertzean jarri-
ta negarrez uretara beguira.

Gure guizon onak galdetu zion zer
guertatu otezitzaion ala egoteko; eta
besteak azaldu zion orduan nola
eman zioten zorro bat urrez bete
baktereko urira eramateko; bidean
zijoala, zorroa astuna zuelako nekatu
zala eta oso unaturik etzan zala ain-
tzira aren bazterrean, zorroa burru-
kotzat arturik; ala zegoala loak artu
zuela, eta zalantzik gabe, biraren bat
eman zuenean, erori zitziola zorroa
uretara.

Guizonak galdetu zion orduan zer-
gatik etzan uretan sartzen zorroa
ateratzeko.

Ikaratzen naizelako, eta igueri ez-
takitelako—erantzun zion lapurrak—
jondo pozik emango nizekake oguei
urrezko diru zorro ori ortik atera-
tzen lukenari!

Besteak itz abek aditu zituenean,
poza barrenean iduki-eziñik uste
zuen:

Nonbait gure Jaungoikoak, nitzaz
urrikaldurik, nai dizkit eman nere
astoa eta auntsarekin artu bear ni-
tuen diruak.

Erantzi zan al zuen lenena eta sar-
tu zan osiñean (putzuan); baiñan
eguin zituen aleguin guziak alferrik
izan ziran: zorrerik etzuen arkitu.

Etsi zuenean, atera zan legorrera,
eta.... ordurako lapurra aienatu zan
andik, eta soiñeko guziak ere berare-
kin eramane ziozkan.

Iru lapurrak beren itzak bete zi-
tuzten.

E. ELIZECHEAK

MARIAREN BIOTZ ZORAGARRIARI

Lakatu-idazu Ama gozoan, zure kolkoan
Erleak lora politon kopan legues bardin,
Zure amore ezitsuaen zumoa edanda
Amodiozko abai (1) gozo bat daidan eguin,
Zure biotza dalako zuri, dalako gorri,
Dalako bera lirioa ta bera jazmin.

Bene benetan ill eder au da parebagea,
Kardinehen kantak diñoe pozez: «da mayatza»
Errechinolen soñuteak: «ill galanta da»
Uao sotillak urrutetaka: «da malaisa»
Malatsagoa askozaz baña, Maria, jaku
Darakuskuzun biotz aña gozo aña apatza.

Korizpechoa udan gustiz da gozagarría,
Gozagarría baztarrek berdez aguetzea,
Gozagarría erle zintzoen abala bere,
Gozagarría labore onak ikustea,
Gozagarríen gozagarría dogu, Maria,
Biotz orreri gure biotzek eskinean.

¡Al! zefi eder dan ostarku gustiz koloretsua,
¡O! ze galanta bere soiñeko goz gorria,
Ain ikusgarri egun sentia bere izarraz,
Zoragarríak illargi eta eguzkia,
Zoragarríen zoragarríen zoragarría
Gu zoratzeke aña biotz gozo aña guria.

Bioletagan dakatsut zure umiltasuna,
Amodioa larrosa edor goziagana,
Garbitasuna lilioan ta jireguzkia,
Jaungoikoaren zuletasuna dala zuga,
Errekachoan ur garbi eta korrontan barria
Zelan iturri bidea zure biotza dan.

Gogoratzen deust zedroak zure altasun ori,
Zarealako zeu Salomonen lo-lekua,
Urregorria badakust, laster gomutetan jat
Zelan zaraen Jaunaren eche urrezkoa,
Trumoiak dar-dar gaukazanean diñot biguntzen
Zure biotzak dabela gure Jaungoikoa.

Ertzik bagako jehaso eta zeru garbi ta
Salbazioño kucha bat zara segurua,
Bondeziño ta emokai danen ibai ugari,
Jaungoikoaren ondasuntengui doatsua,
Zure biotzak zerren gustia beragaz daukan,
Zarealako Josukristoren gurasa.

Larri-orduan, zu zara gure poztugarria,
Galsotiarren osagarriko zeu mirria,
Arnasa eta indargarría datorrenean,
Erlotzea guri kentzera bai, bizitza,
Ta guero bere guie arimen jaubea zara,
Zerren daukazu zoratutuen bearguntza.

Larrahorria egan doiala dakustanean,
Igoaz gora, esaten deust: «donsua zu»
¡Al! banituko zure eguok zorueta
Bee onetatik eguin dagañan gaur egatu,
Mariak daukan biotz gozoan neure abia
Nai neukelako beti botiko aukeratu.

Zabaldu-idazoz angotiek, Ama lastan,
Entzu-idazu gaur biotz barruko nire deia,
Kendu eioza arima on egatu dala
Nai ta zean gertatzen daben ikurria,
Zergaitik zure semea nax ta, biotz zeraen
Zengandu baiza nai dazanean jo sartia.

FELIPE DE ARRESE.

NAPARROAKO SENAR-EMAZTE BATZUEK

Munduan beste asko bezela Napa-
rroako uricho batean senar-emazte

(1) Abao, aberaska, breska, marikatza.

batzuek bizi omen ziran guztiz bear-
tsu, baiñan chit poz eta atseguñez,
aberats izateko batere antsirik gabe,
zoririk onenean, Jaungoikoaren nai-
rekin oso erara. Senarrak atorra ba-
kar bat omen zuen (gure artean
alkandora esaten diote atorrari, asko
dauzkatenak; guchi dauzkatenak ka-
misolina edo nik dakit nola?) Senar
ura ala ere igande ta jaietan Meza
nagusitara joan gabe ez omen zan
guelditzen. Ortarako ocan egoten
omen zan, amaren sabeletiko jantzia-
rekin, mezatara joan bear zuen goiz
guztietan bederatzita ta erdiak-arte: da
esatea, emazteak atoria garbitu eta
legortu-bitartean.

Ala, neguko jai-goiz batean beti
bezela, emazte chukunak atorra gar-
bituta legortzen jarri omen zuen sasi
batean eta.... ¿zer eguin zioten erriko
jaunchoak? Mutil-koskor baten-bidez
ostu, lapurtu, ebatsi eguin zioten,
baiñan ez gaitz eguiteko, baizikan
farra pizkacho bat eguitegatik.

Meza nagusitarako lenengo kanpa-
na edo ezkillak abiatu ziranean, an-
dre gaissoa zintzoro aski bai omen
dijoa atorraren billa ta utzi zuen le-
kuan arkitu etzuenean, beguiak mal-
koz bustirik joan omen zan senarra-
rengana, esanaz:

«¡Jesus, Jesus! ¡Aita San Fermin
Iruñakoa! ¡San Franzisko Jabierkoa!
¡Jesus milla bider! ¡ausen da lana!
¿Zer eguin bear dut nik orai? Ama-
rrak laurdena guchiago dirade ta
¡ai Manuel Mari nereai!

—¿Zer dun, Apolinaria? ¿Zer dun?
¿Zeri nigar eguiten diot?

—¿Zeri nigar eguiten diotan? ¿Zeri?
Ni baiño lasaiago zaude, atorra nor-
bitek ebatsiditak, legortzen nedukan
tokitikan.

—Eztaukan zeri nigar eguin aun-
dirik. ¿Orrengatik nigar eguiten dun?
¿Orrengatik? Neri baiño palta gueia-
go eguingo baizionan nere atorra
ebatsi duenari.

—Bai, Manuel Mari, ori ala duk,
baiñan Meza nagusitara joan gabe
ezin gueldituko aiz beñepeñ: nola
edo ala moldatu bearko diat atorra
edo atorratzako zerbait amarrak bi-
tartean.

—Nai dunana eguin zan.

—¿Nai dudana? Al dudana ere ezta
guchi izango.»

Ortan Apolinariak bere kuchatik
atera omen zituen lau aur-zapi, eta
laurak elkarri korapillotuaz chirbil-
sutan bero bero jarririk, senarrari
oera eramane omen ziozkan esanaz:

«Tira, guizon, jantzi au ta oetik
jeechi adi agudo. Galtzak jantzi ditz-
kanean dei eguin ezak.»

Lau minutu baiño lenago guizonak
deitu omen zion onela:

«Apolinaria, ator azkar, au eztun
atorra, baizikan irakiten dagoen ka-
pusaia.

—Manuel Mari, ago isillikan Jain-
koarengatik, beeko bizi-lagunak
entzun eztezen.»

Jantzi-arazi omen zion chalekua
eta esku-muturretan jarri omen zioz-

kan bi aur-chapel, alako modutan
noski... biak elkarri beguiratuaz fa-
rraz itotzeko zeudela, esan omen zion
guizonak:

«¿Zer jarri bear didan lepoan?

—Bi bizar-zapi chit chukunkiro.»

Esan bezela moldatu zuenean Me-
zatara joateko moduan, guizonak
esan omen zion andreari osteria:

«Galtzak atzean zuloa daukaten-
ezkero, bakaillaua aguirian eramane
bear diñat, atorra bat bakarria duta-
la esan eztezen. Agur Apolinaria.

—Agur Manuel Mari: ernai ernai
joan.»

Ala zaldungo urrea baiño dotorea-
go bai omen dijoa Elizara; eta eliz-
pean omen zeuden jauncho guziak
algaraz guizon doatsu onen atorrari
beguira; eta parera irichi zanean,
jauncho aietako batek esan omen
zion:

«Manuel Mari: atorraren muturra
darizu galtzen atzeko zuletik.»

Kolorerik batere aldatu gabe eran-
tzun zion berak:

«Duenari eroritzen zaio.»

Baiñan Elizan sartzean gorde zuen
nabarmenkeri ura. Meza nagusia en-
tzun eta ondorean, elizpean berriz
ere bere bakaillaua zintzilik zuela
aguertu zan, jende guziak farraz zeu-
dela, eta iñori kasorik eguin gabe
emaztearengana irichi zanean, esan
zuen:

«Apolinaria; erriko jaunai ederra
sartu dieten! Guziak baiño aberatsa-
go guerala gaur ikusi dieten.»

Atorra bat bakarria
izanagatik

gure echean ezten
palta atorríkan,
ez eta Jainkoaren
bendizioríkan
guzizko beartsuak
gu geraldaríkan.

¡Oh nere Manuel Mari!

estutasunetik
atera guereanean
biok gaude pozik:
etzaigu paltatuko
zeruko laguntzik
eztigutenean gaur
guri eman lotsik.

RAMOS AZKARATE-KOAK.

Amalabak eta Kosanton indianoa

I

IBAIZABAL-en irakurla batzuk nunbait ira-
kurrita dauke gauza onen atal bat. Bigarren
atala, osagarria, euren beguien aurrean
ezarteko, lenengo au be erakutsi gura izan
deutsegu.

Orainche iru bat urte Guernika-ko gue-
lune edo estaziñean trenan noz elduko nen-
goala, iru lagun ikusi nebazan deadarrez,
baina asarre barik, alkarri berbetan: bata zan
guizon lodi, kolots edo okozpeko malats ma-
lasduna, echeko moduan jantzia; beste biak
amalabak zirudien, zaarra maiz maiz edo
ariotechu ta gaztea apain apain jantzita ego-
narren. Ni urreratu nintzanean, atsoaren
aldi edo chandea zan.

Kosanton jentzuterik be eztaukazu? Neu-

re nebea jatorku, oguetaz urteak kanpoetan eguinda.

—¿Zein? ¿Chocho bizkor?

—Daukadan bakarra, zeure izenekoa: Kosanton.

—Oguetaz urteetan kanpoan ibilli bada, ezta esku utsean etorriko.

—Ondochu euidator. A beti izan jatzu gordea. Mendu batekoak gara biok.

—¿Da zeuek lotsatu be etzaree eguingo tertzeran joaten?

—Kosanton: ez neuk esatearren, baiña bein ehetik urtenezkero, neuk be ondo ibiltari emoten deitatu.

—¿Da tertzeran?

—¿Zu be bazagoz bal Udara-ekzero primerarik duan be eztoz nik gura. ¿Or narrusainaz larri larri egoteko? ¿Bai neul Orrenbat baiño barru zeragoa daukat neuk.

—Orretara-ekzero isilik nago.

—Da ganera, or Somorrostro-aldean da orretan tertzeran ezin ibilli eileike jain eidoago zabarrerri andia! ¿Baiña emen? Euskaldunak garbienak, nekezale ondraduak eta jabiltzuz. Nik andiki mustur-zorrotzakaz baiño naiago dot neure antzeko gogo-zabal edozegaz pozik egotekoakaz ibilli.

—Eguia, Mariñasi.

—Ta ganera lapurren bildur izan ezkero be, lapurrik ehatortzu gu goazan lekura. Lapurrak beti ibiltan dira segundatik gora-koetan.

—¿Lapurrak diñozu? Ain zuzen be...

—Da alan ezpaltz be ¿zer? ¿Gueure kontura trenak eguitera datozen agura belendro kastellanuoi dirua emon? Euren errian ogui baltza jan da ondo izatea zer dan eztaikien koipe, baltz...

—Ene Mariñasi ¿miñari zertzuk eraso deusazuz?

—Ganera primeran ibilteko erderaz ondo jakin bear da; bestela auzoko chakurrari leguez azpitik beguiratuten dabe. ¿Badañan, Kosanton, nor dan Katalin Goitizko? Atzo Bilbora-ko nengoala esan neutsanean, badiñost ze bein primeran etozala eurañ zorio, nean, da...

—Somoros viajeros al tren.

—Ene bada ta ni. Agur, Kosanton, biar edo etzi luzeen dala etorriko gara.

Anse esanagaz, Kosantonek lagun eguinda, sartu ebezan euren suburdian (trenean) Mariñasik edo alabeak kucha andi bat ora iru edo lau esku-zakuto, ta chistuak ora chiluñak ots eguin ebenean, su-burdia ezkuna, arie amalabak zapi banagaz Kosantoni agurka egon zirean.

II

Arik lasterchura Mariñasik zimera edo besotzara chiki batetik atara ebazan lebatz-zati batzuk, lukainka chiki bi, beste ainbeste arrautza egosi, doniane-madari chiki chiki batzuk eta... (Naparroa-ko maasti iaubeak, arriñu zaitze...) ura, ura goiz-erdian. Berba banakaren batzuk edo berba-antzeko urru, madak urten eutsen Mariñasiri surretik, jan-edanean ziarduan-artean. Alabeak ezaban ezetarako gogorik erakutsi.

—¿Kesus, Krispiña, Kesus! Ez jan, ez lan, esaten jaku-lakoai. ¿Zer gura don, ba? Mariñadikoagaz ezkondu adi, gaztea dala-ta.

—Nik eztiñot ezer.

—Badakust. Orrek nauko ba irakiten.

¿Zer don ba, ez lateko ta muturik egoteko?

—¿Beti egoten alda gogoia?

—¿Auzokoak zer esango daben? ¿Zer esango dabe? Euren barruan euk langosse senarguoi bat baleukee nai. Eztauko edozeinek ehoko ori. ¿Osabeagaz beste asko eztiñe ezkondu? Zeruan guerta deilla Mari Andres kai-ondoko. Osabeagaz ezkondu zonan a be, ta i baiño gazteagorik jeta inor izan bada, ondo andra ederra ta errespetado izan zan!

—¿Nik eztiñodala ezer!

—¿Zegaitik ago ba illera daroen oilloa leguez?

—Goizean be esan dot nik. Sombrero an-

diak buruan da guero tertzeran ibiltea ezta- la echurea.

—¿Ori da guztiori?

—Ausse da guztiau. ¿Zer ba? ¿Guichi alda?

—Ene alabachu ederra, beguiratuta be kontuak dagoz. Soñia ta oña primerakoak; maia be, inok ikusi ezarren, ona nai ¿ta guero primeran ibilli, markesen alabak leguez? —Markesen alabak leguez ez jantzi orretarako.

—¿Ezetz diño! ¿A koitadua! Ez ipiñi amuari karnatarik. ¿Ze atrapateko? ¿Karramarra?

—Kurtzea eguingo dot: enator gueiagotertzeran.

—Ez neu be, nok emon eukiezkerok; baiña guztia andi ta guztia a tati ple gura dabenak, zakel ondo beteaz bear dau. ¿Osterantzean? ¿Tululu! Osterantzean eztago Ama echean, ene alabachu ederra.

Onetan sartu iakezan Zugaztieta-ko guelu-nean erdaldun batzuk. Nik, gueure erriko berbetearen ordez besterik ez entzutearren, torrehoriak mutilehuak arria artuten asitakoan eguiten dabena eguin neban: ignes.

(Jarraituko da)

EKETAK

ZAKUR-GAISSUA

Lengoan ikusi det

ichura charrean

Kupidaz egon nintzan

orrea aurtean

norbaitek berarekin

jostatu naiean

ezur bat sokaz lotu

zion isatzean

nere basterrean

hura ikustean

alako ichurean

pena biotzean

negar ere egin nuen

nere ustean.

Giraka an zebillen

arrapatu nairik

eztet inoiz ikusi

nik alakorik

muturra ta isatza

biak elkar jorik

inolaz ere ezurra

ezin arraparik

jo du oraingotik

ortzakin gogotik

ala ere ezurrik

ez atera andik

ziliburdika erori

zan zoraturik.

Gende guzia farrez

bere ondotikan

zakur gaissua ala

ikusirikan

zaiatu zan berriro

baña alperrikan

nai arren ezin zuen

arrapa ezurrikan,

aul barrendikan

noski egonikan

ez ere izanikan

hurrian an etzintzan

chit lerturikan.

Orduanche ezurra

askatu zioten

eta an gelditu zan

deskansatutzen

pisskabat ibilli zan

gosea aztutzen

bañan asi zitzaizkan

esteak tentatzen

asi zan zaunkatzen

etzen issildutzen

ta ortzak erakusten

eta aserratzen

ezur hura gogorki

zuan ozkatzen.

Geroztik begiratzen

diot nik berari

ia zerbait gizontzen

ote dan ari

ogi koskor ta ezur

emanaz janari

betetzeko, albalitz

gorputz argal ori

larrua ugari

ezurrak ageri

dago kupigarri

ssinistatu neri

ankak ezin kendurik

dabill lurrari

Etzait iduritutzen

dagola asia

baizik arkitzen dala

gose pasia

asko kostatzen zaio

artzen asnasia

flakiakia burua

dadula nasia

¡baña nagusia!

Moro-ri gosia

astu asitzia

zaiatu zaitia

eman az nai beteta

janez ontzia

ENRIQUE ELIZECHEA

AMA BIRJINEAREN EGUNTZA BAT

Ondiño urte asko ezala, Gaztelako uri chiki baten, Ama Birjinearen izeneko baselizachu bat barriraztuteko gogoz, bere Sorrera Garbiko irudi bat ipiñi eben errifan, da orretarako eguiniko chantelak salduteko ardu-rea bertako lagun batzuk artu eben.

Onetariko bat joan jakon erriko osaguille bati, sekulan oiñik elizan ipinten ezebana bera; erlejiño gauze-tan, a ta larrarik larra dabillen mandako bat, aren baten. Barre-zoroka artu eban chantel saltzaillea.

—Guizona ¿zek zakaz ona? ¿Nor nazan aztu eguin al jatzu? ¿Nik sekulan euki ezpadot olango gauzetarako zaletasunik?

—Eztauko ardurarik; errikoa zara ta sinisterik euki ezarren, zeure erri-arren alde urtetan izan dozu beti, orain be lagunduko deuskuzu, guztioak darabilgun arazoan.

—Beste gauza kat ipiñi bazendue... baiña irudi ori? ¿Zer eguiteko urten-go baleutsu be ¿ezer galduko zeunke? Beñik bein echea elitzakizu jausiko ganera irudia ekarri-arren; ta guero orretariko gauza eder bat, zeuk gura ezpadozu be, erregalotzat zeugaz artu-emona daukan familia bati emoteko edo balio izango leuskizu ta arren enaizu ichi ezer artu barik.

—¿Tira ba, tira! chantelahu bat artuko deusut zer esanik euki ezta-

zuen, beato-tzarrok. Baiña beste bein burura baiatortzue orrelango errifarik, bizkarra gueiago guizenduko daben gauzen bat ipiñizue, guizonak, —esan da barresantzoka gueratu zan.

Errifa eguna eldu zan.... da berari urten eutsan Ama Birjinearen irudiak. Zana zala ta ardura bakotasuna gora-bera, poz apurren bat artu eban, da eroan echea, ta irudi ederra zanez, laurka polit baten barruan ipiñi, ta echeko guizategui edo salan eskegui eban.

Inok zelan ezekiala, andik sei illa-betera beste guizon bat zan osaguillea; ordutik ona beste kristinauak leguez joaten da Elizara bere eguikizunak betetera; irudia dagoan guizateguira beti burutsik eta itzal andiaz sartuten da, ta esker-ona zelan erakutsi eztaikiala dabill Ama Birjina samurrak eguin eutsan mesedeagaitik. (Jazorikoa).

X.

PRAISSKU ETA JAUN INASSIO

—Kaisso Praissku. ¿Zu ere perial-detik?

—Bai, jaun Inassio, emen gabiltza.

—Eta echean ondo alizerate?

—Bai jauna. Danok jeikitzen guera beintzat oetik, Jaunari eskerrak. ¿Eta berok?

—Osasuna degu, Jaungoikoak oparik. Zuk, Praissku, peri-zalea izan bear dezu noski; bada sarritan ikusten zaitut beintzat onlako billeretan.

—Ara, jauna; guizonakin egon be-rra gueienetan izaten da eta aleguiña eguiten det errira azaltzen egun abetan.

—Baña Praissku: modu orretan echean aserre izango dira, bitartean echeak eta lurrak languille bat guchiago idukitzen dute-ta.

—Ez, Jauna, ez. Gure emaztea ona da chit. Badaki beitratu abek luze-samarrak izaten dirala eta zeinbat eta gueiagotan etorri perira, ainbat eta saldu-erosi obeak eguiten dirala.

—Eta ¿zer garaitan echeratzen zerate peririk perira zabiltzaten egun oietan?

—Erretiroa, jauna, beti ona. Egun berean joaten ezpaguera ere, beintzat urrengoan oso goiz, orchen non-bait ibiltan guera.

—Eta ¿orrela bizitzea uste al dezu?

—Badaki, jauna, nekazari-entzatat peria gauza bearra dala zerbait bustiko baguera. Bestela, nola larra berez legorra dan, gaizki ibilliko giñake betiko legorteakñ. Orregatik estimatzen degu guk ainbeste peria; eta onezaz gañera dema edo *bei probarik* baldin bada, ezkenduke utziko munduko beste jolasik ederrenagatik; eta urrutichoan izanagatik ere, joan oi guera joko eder piek ikustera, eta...

—A, Praissku; joko ezte guero errenta eta bai eche asko ondatzen dituan giña char bat.

—Berori ere demen kontrakoa dala diruri, jaun Inassio, eta eguiatz berorrek arrazoi aundiak esaten ditu; baña, ara jauna; baserritarrek ere zerbait bear degu gure irabaziak azaltzeko, bada kanpoa etorri onean daukagu, zor-artzekorik beñere ez zaigu palta, okolluko abereak nai baño geiago balio digu, eta eztaukagu beste penik ez bada pisskaka pisskaka kenduko dizkigutela gure periak eta jokoak eta laisster guerala ontzako zar bati jira batzuek nun eragin ezteguna. Alper alperrik dek zuekin jardutea. Agur, Praissku.

—Bijoa ondo, jaun Inassio, eta esanak barkatu.

Bik.

Zumaya-n.

JAUN V. IRAOLARI

Zure berri erdi bat da Ibaizabalon jakin nai nukeana osorik lenbailen.

Irakurri nuen nik jai arratsaldian, bi batel zatituta daude kai-erdian; batel zar baten billa nabill aspaldian, jakin nai nuke kompentzeko gauza dian

L. OYA.

IZKIRIMIRIAK

Adarra

Orain urte asko dala jokatu omen zan Ernanin pelo, aka entzute aundiko bat, alde batetik Lapurtarrak beste aldetik Guipuzkoarrak zirala, denak euskaldunak. An omen zan gure Perrando, amezketarra ere ta zeuzkan bi oguerlekoak beretarren alde ipini ere bai. Eguzkia ere ezta beti aguertzen ta guipuzkoarrai egun artan zoria etzitzaien aguerta: galdu eguin zuten, edo beintzat galdutzat eman zuen juezak. (Ango sesio, armonia, burruka ta aserreak!)

Perrandek ere zalapartaren bat eguin, bear izan zuen naspil artan; baiño lenagoko moztailarena guertatu zitzaion: makillada batzuek artu, bizkarra beroa atera, eta dirua bertan utzi.

Echera zijoala ia Villabona-ra iri-chi zanean, Agoiz-ko Chominek galdetu zion:

«Aizak, Perrando, gzer berri dek Ernanin?»

—¿Ernanin? Galdu duenak armonin, beste batzuek agonin, nik ere joan ezpanintz obe nin.

—¿Baiño zer guertatu dek?»

—!!!Adarra!!!

PRAISKU ARRIOLAK

IGARKIZUNAK

Igarkizunen epaiak

1.^a

Untzak eta atsoak
Dauke alkarren antza,
Zartata daudelako
Barruz eta berantza

2.^a

¿Ezaldaki anka luzeak

Inork esan barik
Kortan eztala-egoten
Ari-Ka biko astorik?
Berriz esan bear diot
Iraola jaunari
Lan charra eztiola eman
Nere buruari.

GORLIZKO GANDITAR BATEK

Jorrala-ren, 25, 1902-n

Jorraillaren 6^{ko} IBAIZABAL 14^{en}
Gueian dauden Igarkizunen Epaiak,
orra nola diran:

I

Madrilgo Amezketar
Zoli ta pizkorra
Nola nai ere zera
Euskaldun jatorra,
Zure igarkizunan
Epait chit gogorra
Bukatzen ez dau gauza
Au da, «Il-oz-korra»

II

V. Iraola zera
Oso bromosua
Igarkizunak jartzen
Bai chit erosua.
Saritzat loterian
Jokatutakua
Orain bi illabete
Chartel ukatua
Ezer etzualako
Sobra guelditua
Zure igarkizuna
Nere iritzian
Bei churi paria
Bei aundi parrian
Aurrian,
Asmatu baldin badet
Eguin bear dezu
Loteriko chartela
Orchen gordezazu
Eta zotz zorrotz ori
Biraldu ezadazu.

PRAISKU ARRIOLAK

Zarautzen Jorraillaren 6-an.

GUI

JAK

IAO

e Jose, Manu

SOÑ JO JO UA

PEPE ARTOLA

GURE SUSKRIZIÑO-BATZAILLAK

BIZKAIA

Bermec, José Antonio Zabala; Ikeritio;
Julian Zarreta; Lemona, Prudencio Arrien;
Plencia, Bernardino Sierra; Mungia, Eustasio Bilbao; Markina, Felipe Bizaguirre;
Durango, Roberto Soleaga.

GUIPUZKOAN

Donostia, Zacarias Leizaola, Loyola, 17,
Iburateguia; Azpeitia, Salvador Bengo-
echea, Bergara, Francisco Oyanguren; To-
losa, Baleriano Mokoroa; Irún, Guillermo
Ignaran; Deva, Esteban Egaña; Zumaya,
Pedro Ignacio Aizpurua; Zarautz, Jenaro
Elizondo; Oñate, Fermin Bengoa; Mondra-
gon, Antonio Kerejeta; Eibar, Julian Odrío-
zola; Renteria, Gabriel Echebeste; Pasaian,
Juan Valverde; Archaletan, Francisco
Galdós.

LA EDITORIAL VIZCANA derichon moldagutatsan
Gran Via, 26 eta Ledesma, 15.

IBAIZABAL

BIZKAITARREZ ETA GUIPUZKOARREZ EGULÑA

Euskalerrian 3 peseta urtean
Erdalerrian 6 » »

Guei edo numero bakocho chakur chiki bat

Astean Asteangoa da, ta igandeetan edo domeketan urteten dau

Suskriziño lekua: Bilbon, Dendari kalean (calle de la Tendería), 19

JAUN JOSÉ ASTUY-RENEAN

Redakziñoa: Bilbon, Tiboli, letra B, 2.º derecha

Iragarriak

1.º orrialdean peseta 1 lerroa
3.º » » 0,20 »
4.º » » 0,15 »

Beste klaseetako iragarriak itundu edo conbenidu bearrekoak izango dira

Aurretik pagau bear dira, bai suskriziñoak eta bai iragarriak